

JOSEF PLAVEC

(P r a h a)

K OTÁZCE REPATRIACE HUDEBNÍCH BOHEMIK

Pohnuté dějiny našeho národa, zvláště po Bílé hoře, způsobily, že mnoho našich hudebních talentů bylo nuceno hledat uplatnění i existenci v cizině. Snad u žádného jiného národa není otázka hudební emigrace tak významná a mnohostranná, jako u Čechů. Kladným rysem tohoto jevu bylo, že tito naši příslušníci roznesli pověst o české hudebnosti po celé Evropě. Negativní stránka téže věci spočívá v tom, že jejich činnost i tvorba byla rozevláta do světa, odkud se kusé zprávy o ní těžce a pracně shledávají. A přece dokud nemáme tuto tvorbu alespoň v nejdůležitějších představitelích zachycenu a soustředěnu, není možno napsat nejen monografie o těchto zjevech, ale ani úplné dějiny naší hudby XVII. a XVIII. století. Proto je tak naléhavá otázka repatriace těchto dokumentů, byť třeba jen ve fotokopiích a mikrofilmech. To pochopitelně závisí na mnoha činitelích, z nichž nejdůležitější jsou naše politické vztahy s příslušnými zeměmi a státy. Je samozřejmé, že se nám lépe pracuje se státy socialistickými a lidovědemokratickými, méně hladce se zeměmi kapitalistickými. Mnoho jistě záleží na ochotě jednotlivců, archivářů a knihovníků, na jejich porozumění a dobré vůli. Přátelství v tomto směru navázaná jsou jistě velmi plodná a měla by být pěstována v míře ještě větší než dosud. Snad všichni máme své zkušenosti z těchto návštěv a styků. Systematicky se o repatriaci hudebnin českých autorů začal starat zvláště univ. prof. dr. Vladimír H e l f e r t již před druhou světovou válkou, při svých cestách do Itálie, Rakouska a Německa. Tímto směrem vedl i svou školu, jak dosvědčují zahraniční studijní pobyty jeho žáků Jana R a c k a a Bohumíra Š t ě d r o n ě, dnešních Helfertových pokračovatelů. O zjišťování hudebních bohemik se pochopitelně zajímali i někteří naši výkonní umělci na svých zahraničních zájezdech. Uvedu jen jako příklad cestu dr. Ladislava V a c h u l k y do skandinávských zemí, zvláště do Švédska, kde se dalo očekávat dosti neznámého materiálu ještě z dob třicetileté války. Všechny tyto a podobné akce byly však jen ojedinělé a nesoustavné a proto nemohly vyčerpat všechno bohatství zahraničních hudebních archivů. K dějinám naší hudby nutně potřebujeme úplný průzkum hudebních archivů rakouských, italských, západoněmec-

kých a dalších, což je úkol pro celý šik muzikologů; předpokládá nutné zajištění hmotné a řízení celé výzkumné akce z jednoho ústředí, jímž by nejlépe mohl být zamýšlený Památník české hudby, v jehož zřízení a uvedení v život stále doufáme.

Jako ukázkou, jak by se dalo postupovat a k jak bohatým výsledkům by se mohlo dojít, uvedu zde výtěžek *dvou zájezdů do NDR*. Po prvé jsem tam byl vyslán tehdejším našim ministerstvem kultury v r. 1954, abych zjistil stav tamních hudebních archivů po druhé světové válce, zvláště z hlediska našich materiálů. Byly důvodné obavy, že při bombardování německých měst, zvláště Berlína a Drážďan, mnohé bylo nenávratně zničeno. Naštěstí tomu tak nebylo. Archivní fondy byly včas odvezeny do bezpečí, popřípadě přečkaly nejhorší pohromy v krytech a jejich poškození bylo vzhledem k obrovitému ničení hmotných objektů jen nepatrné. S velkým zadostiučiněním jsem jako výsledek první cesty odevzdal ministerstvu kultury soupis více než 110 bohemik z archivů a knihoven *Berlína, Lipska, Drážďan, Halle a Výmaru*, což bylo velmi nadějně. Za dva roky nato, v *listopadu a prosinci 1956*, vypravili jsme se proto do NDR po druhé již jako celá badatelská skupina, kterou spolutvořili univ. prof. dr. Jan R a c e k a dr. Jaroslav V a n i c k ý, nynější přednosta hudebního oddělení Národního musea v Praze. Navštívili jsme 9 měst NDR: *Berlín, Postupim, Lipsko, Jenu, Výmar, Erfurt, Gothu, Mišeň a Drážďany* a bohatství bohemik, jež jsme zjistili, udivilo i naše největší očekávání. Je třeba hned k tomu poznamenat, že hlavním předpokladem úspěchu byla nesmírná ochota a pochopení všech odborných pracovníků NDR, s nimiž jsme se setkali. Nejen nám umožnili neomezený přístup ke kartotékám — bez ohledu na úřední hodiny —, ale i s neobyčejnou ochotou plnili všechna naše přání, zvláště naše velké nároky na fotografování rukopisů (jen v Berlíně na 1800 stran, v Lipsku přes 1300, v Drážďanech kolem 2500 stran atd.). Tato práce není ještě zdaleka skončena, naopak mělo by se v ní dále pokračovat. Již nyní se objevilo její ovoce, ať v podobě provedení dosud neznámých děl naší staré hudby našimi orchestry, komorními soubory i sólisty, ať v ediční činnosti ve sbírce *Musica antiqua bohemica* i mimo ni. Podávám-li zde tedy soupis zjištěných bohemik v hudebních archivech NDR, neznamená to nikterak závěr celé akce, naopak spíše záznam o jejím počátku, v němž by se mělo pokračovat. Jen namátkou uvádím, že jsme narazili i na neznámá jména českých hudebníků XVII. století, jako *C a s p a r B o h e m u s, C z a s l a v s k ý, D r a z d i a n s k ý* aj., o nichž bude teprve nutno pracně zjišťovat bližší data. Zachované fondy *J. D. Z e l e n k y, rodiny B e n d o v y* aj. se naopak blíží až úplnosti, takže poskytují už možnost monografického zpracování. Tím všim se budou musit obírat další pracovníci oboru dějin české hudby. Je to ještě práce pro celou generaci. Prof. Janu R a c e k o v i a jeho vrstevníkům nebude lze nikdy upřít, že k tomu kladli spolehlivé základy.

Hudební bohemika ve sbírkách Německé demokratické republiky

I. Staatsbibliothek Berlin

a) zapsáno v r. 1954:

- Georg Benda: „*Romeo und Julie*“. Opera o 3 jednáních. Mannheim 1784. Orig. partit.
 „*Medea*“. Orig. partitura, Mannheim 1784.
 „*Ariadne*“. Duodrama. Autograf partitury.
 „*Pygmalion*“. Par Ms. J. J. Rousseau, Musique de Ms. G. Benda. Autograf partitury s francouzsko-německým textem.
Kyrie et Gloria a 4 voci con stromenti.
Missa. Partitura s generálbasem, titul psán rukou Ph. E. Bacha.
 J. D. Zelenka: „*Sub tuum praesidium*“. Autograf partitury (4 hlasy s varhanami).

b) zapsáno v r. 1956:

- F. X. Brixi: *Fragment* autografu pro varhany, 2 listy.
 B. M. Černohořský: *2 Fugen für die Orgel.* Autograf.
 Fr. Dusček: *Sonate für Clavecin.* Autograf.
 Fr. Jos. Dusček: *Autograf.*
 Fr. Dusček: *Trios für 3 Flöten.* Partitur.
 Jean Louis (!) Dussek: *Rondeau pour le Piano Forte.* Autograf.
 Jos. B. Foerster: *Die Weihe der Nacht.* Ženský sbor s klavírem. Autograf s datem 12. VIII. 1910. Text Fr. Hebbel.
 Vojtěch Jírovec (Ad. Gyrowetz): *Arie zur Oper Der lustige Schuster.* Autograf partitury.
Balet. Autograf partitury.
 „*Langsam muss er sich gestalten*“. Píseň s klavírem. Autograf datovaný 5. XI. 1846.
Symfonie Es dur z r. 1790. Partitura.
Zweistimmiger Canon D dur, ohne Text. Wien 1832. Rukopis.
 Johann Hora: *Graduale „In Te Domine speravi“.* Autograf.
 S. K. Kollerschowsky: *Offertorium g moll pro sbor a orchestr.* Rukopis.
 Joh. Král: *Adagio für die Violine.* Autograf.
 J. Kucharz: *Partita per il organo.* Autograf.
 J. L. Kucharz: *Klavírní výťah Mozartova „Dona Giovanniho“.* Autograf.
 Adalbert Kulhaneck: *Fuge für die Orgel.* Autograf.
 Jos. Kregcý (Krejčí): *Fugato für die Orgel.* Autograf.
 Fr. Krommer (Kramář): *Albumblatt, Allegro moderato für Klavier.* Autograf.
Duos op. 110 pro dvoje housle. Autograf.
Quintetto. Autograf.
 Jos. Labitzky: *Volks hymne „Heil dir, o theures Vaterland!“* Autograf.
 Fr. Lauska: *Fragment klavírní skladby v autografu a píseň* z r. 1809.
Preghiera pro klavír, 1814. Autograf.
Souvenir Es dur pro klavír. Autograf.
 „*Tafelmeister*“ Mužský sbor. Autograf partitury.
 Jos. Mysliveček: *Il Demetrio.* Drama per Musica del celebre Sg. Pietro Metastasio. Provedeno v Pavii 1773. Autograf.
Sonata per il Cembalo. Autograf.
 Fr. Adam von Mitscha: *Andantino sostenuto aus einem Streich-Quartett.* Autograf hlasů.
 Fr. Mitscha: *Sinfonia.* Hlasy, rukopis.

- Fr. Niemetschek: *Quartetto „Christus natus est“*. Autograf partitury.
„Leitsterne“. Píseň s klavírem. Autograf.
- Mužské sbory s čes. i něm. texty. Jeden datován 1823. Autografy.
- W. Plachy: *Jubel-Galopp für das Pianoforte*. Autograf.
- Emil Nik. v. Reznicek: *Praeludium und Fuge cis moll* pro velký orchestr. Partit. Datováno 1904.
- J. J. Ryba: *Benedictus*. Autograf partitury.
- Jos. Seeger: *Bezifferter Bass (Exempla)*. Autograf.
- Jos. Slávik: *Concert fis moll*. Autograf klavírního doprovodu.
Badinage pour le Violon. Vienne 14. V. 1832. Autograf.
- Wencesl. Trnka: *Canoni a tre voci composti*. Autograf.
- W. J. Trnka: *Klaggesang a 4 voci*. Autograf.
- J. L. Zvonař: *Fuga pro varhany*. Datována 1845. Autograf.
- Paul Wránitzky: *184 Canons der berühmtesten Contrapunktisten älterer Zeit*. Gesammelt und eigenhändig geschrieben.
- Paul Wránitzky: *Symphonia Es dur*. Datována Wien 1786. Autograf.
III Trios für Violini—Viola—Violoncell. Autograf.
- B. M. Černo-horský: *Čtyřhlasá fuga*. Rukopis.
- Cz. Aslawsky: *Menuett in Französische Tabulatur für Laute*. Rukopis.
- Jos. Dessauer: *Pisně na německé texty*, s klavírem i orchestrem. Rukopisy.
- Dražďanský: *Sinfonia ex G a 8 instr.* Hlasy, rukopis.
- Fr. Dusček: *Sonate in C* pro klavír na čtyři ruce, 1820. Rukopis.
Sonate pour le Pianoforte, D dur, kolem 1820. Rukopis.
- J. L. (?) Dussek: *Canon pro 4 hlasy bez průvodu*. Rukopis.
- J. L. Dussek: *Concerto B*, Nr. 5, op. 22, pro klavír a orchestr. Rukopis.
Concerto pour deux Pianofortes avec orchestre. Partitura.
3 Sonates pour le Pianoforte avec accompagnement de Flûte ou Violon, op. 51, kolem r. 1800, 2 svazky, rukopis.
Lied in drei Noten. Zpěv a klavír. Rukopis z poč. XIX. stol.
Quartett für Pianoforte mit Violine, Viola und Violoncello, Es dur. Rukopis partitury.
- J. W. Kalliwoda: *Danklied*. Mužský sbor. Rukopis partitury.
Dvě ouvertury, F dur a C dur, pro velký orchestr, op. 44 a 55. Rukopis.
Dvě ouvertury. D dur a Es dur; op. 76 a 85. Rukopis.
Première Sinfonie, f moll, op. 7, 1854. Rukopis.
Variationen für Clarinet in B mit Orchester, op. 128. Rukopis.
- Joh. von Kanka: *Lied der Freude*. Pro jeden hlas a klavír, kolem r. 1820, rukopis.
- Joh. Friedrich Kittl: *Prager wilde Rose*. Píseň s klavírem na text M. G. Saphira, op. 14, rukopis.
- Joh. Friedr. Kittl: *Symphonie in d moll*, pro velký orchestr. Rukopis.
- Jean Frédéric Kittl: *Trio pour le Pianoforte, Violon et Violoncelle*. Hlasy.
- Carl Kohaut: *Concerto D dur per il Liuto concertato, due violini et violoncello*. Hlasy, rukopis.
Concerto E dur, pro totéž obsazení.
Concerto F dur, pro totéž obsazení.
Concerto B dur, pro totéž obsazení.
(Jiné) *Concerto B dur, per il Liuto concertato, due violini, viola et basso*.
Trio E dur a Divertimento, 2 violini, violoncello. Rukopis.
Trio a flauto traverso, violino, con basso, D dur. Rukopis.
Sinfonia, f moll, 2 violini, viola, basso. Partitura, rukopis.

- Divertimento per il Liuto obligato, 2 violini e basso.* Lipsia 1761, Breitkopf. Starý opis.
- K. K o p r ž í w a: *Fughetta*, C dur, pro varhany. Rukopis.
- Jos. K o z l o v s k ý: *Dvě církevní skladby, Requiem mit russischem Hornmusik.*
- J. A. K o z e l u c h: *Kyrie a Gloria* pro smíšený sbor a orchestr, D dur.
Dvě motetta pro smíšený sbor a orchestr: B dur a F dur.
Offertorium pro smíšený sbor a orchestr.
Pange lingua, podle autografu ve vídeňské dvorní knihovně.
Mše Es dur, pro smíšený sbor a varhany. Partitura.
- Leop. K o z e l u c h: *Andante e Marche a Clavicembalo*, Es dur.
Aria und Recitativ („Chloe, siehst du nicht . . .“) s klavírem.
Cantate . . . auf Maria Theresia Paradis, Wien 1784. Rukopis.
Aria (na italský text) pro soprán a orchestr. Rukopis.
Concerto pour le Clavecin ou Pianoforte, s orchestrem, B dur.
Concerto F dur, pro klavír.
Missa, pro smíšený sbor a orchestr. Partitura.
Missa brevis, pro smíšený sbor a orchestr.
Schottische Melodien, upraveny pro klavír. Rukopis.
Oratorium „Moise in Egitto“ pro smíšený sbor a orchestr.
Píseň „Ó, Mädchen, mehr als Götterglück“ s klavírem. Rukopis.
Pantomima per Cembalo, a moll.
Sonata op. 8, č. 1 pro cembalo, C dur.
Sonata pro housle a klavír, F dur, rukopis kolem r. 1820.
Sonata pro klavír na čtyři ruce, F dur, rukopis.
Sonata pro clavicembalo, G dur, rukopis.
Trois Sonates pour le Clavecin ou Pianoforte, D dur, a moll, Es dur. Rukopis.
Sonata per il Clavicembalo a quattro mani, F dur. Rukopis.
Grand Scotch Sonata. Klavír, flétna, housle, violoncello. Rukopis.
- J. Nep. K r á l: *Nocturne*. Viola d'amore, Violino. Rukopis.
- A. K r a t o c h w i l l (Capellmeister dex Garde Nationale in Bukarest): *Marsch für Militär-Musik*. Klavírní výtah.
- J. Bapt. N e r u d a: *Contry Dances* (24). Rukopis.
Divertimento D dur. Rukopis.
Divertimento c moll. Rukopis.
Sonata D dur a Viola d'amore, Violino, Flauto e Basso. Rukopis.
VI Sonate a 2 Violini e Basso. Rukopis.
Trio g moll a 2 Violini con Basso. Rukopis.
- Fr. N i e m e t s c h e k: „*Bild der Sanftmut*“. Chor (2 sopr., 2 ten., bas). Rukopis.
- Therese N i e m e t s c h e k: *Liedersammlung für die Guittare*. Rukopis kolem r. 1830.
- Aleš P a ř í z e k: *Otče náš*. Smíšený sbor, 2 clar., 2 fag., 2 cor. Rukopis partitury.
- W. P r a u p n e r: *Lied vor der Fastenpredigt „Trauert ihr englischen Chöre“*. Rukopis kolem r. 1800.
- K. Fr. P i t s c h: *Fuge für die Orgel über das Thema „Gott erhalte Franz den Kaiser“*. Rukopis, neúplné.
Motetto pro smíšený sbor s průvodem fysharmoniky. Rukopis.
- Ant. R e i c h a: „*Horch, wie orgelt, wie braust die Aeolsharfe der Schöpfung*.“ Smíšený sbor, smyčcový orchestr, timpány. Rukopis partitury.
Fuga: „*Le peuple sait a frémi*.“ Smíšený sbor, orchestr, varhany.
Fuga A dur pro klavír, úprava pro orchestr. Tisk a rukopis.

- August Ruzička: „*In der Fremde*“. Píseň s klavírem. Rukopis.
Čtyři písně na německé texty, pro zpěv a klavír. Rukopis.
- K. Seeger: *Orgelkompositionen*. Rukopis.
- Jos. Seeger: *Fugen*. Rukopis. 7 fug upraveno pro orchestr. Rukopis.
Praeludien und Fugen (pro varhany). Neúplné. Rukopis.
- Ant. Seeger: „*Ich stand gelehnet an den Mast*“. Píseň s klavírem. Rukopis.
- W. J. Tomášek: *Doppelmarsch C dur*, pro dechový orchestr. Rukopis.
Requiem pro smíšený sbor, 4 sóla a orchestr. Rukopis.
- Fr. Tum a: *Miserere a 4 voci*, s orchestrem. Rukopis partitury a hlasů.
Miserere a 4 voci, s malým orchestrem. Rukopis hlasů.
Miserere, pro smíšený sbor bez průvodu, c moll. Partitura.
Sinfonia a 3 (2 housle a basso), F dur. Rukopis.
Stabat Mater. Smíšený sbor a capella, g moll. Rukopisná partitura.
Stabat Mater, für 4 Singstimmen mit Continuo, g moll. Rukopis.
Hymnus „Te lucis ante terminum“. Duo pro soprán, bas, 2 housle a basso continuo, Rukopis partitury.
- Ant. Wölflischek: 2 Arien, pro 1 hlas a kytaru. Rukopis kolem r. 1825.
- Fr. Wondraczek: *Fuga*. Rukopis.
- J. D. Zelenka: *Kyrie eleison*. Smíšený sbor s nástroji. Partitura, rukopis.
Miserere (g moll). Smíšený sbor s nástroji. Partitura, rukopis. Dresden 1738.
Magnificat (C dur). Smíšený sbor s nástroji. Rukopis hlasů.
Magnificat (D dur). Smíšený sbor s nástroji. Rukopis hlasů a partitury.
Missa (D dur). Smíšený sbor s nástroji. Rukopis hlasů.
Missa Corpus Domini (D dur). Smíšený sbor s nástroji. Rukopis hlasů.
Missa Circumcisionis. Smíšený sbor s nástroji. Rukopis partitury a hlasů.
Missa Nativitatis Domini. Smíšený sbor s nástroji. Rukopis partitury a hlasů.
Missa di requiem (c moll). Smíšený sbor s nástroji. Rukopis partitury a hlasů.
Qui tollis peccata. Smíšený sbor a varhany. Rukopis partitury a hlasů.
Responsoria pro Hebdomada Sancta. Smíšený sbor s průvodem. Rukopis partitury a hlasů.
Requiem. Partitura a hlasy. Rukopis.
Salve regina, Kyrie u. Christe exaudi nos, Pater de coelis, Sancta Maria. Smíšený sbor a orchestr. Rukopis.
- 6 *Sonaten*. Instrumentovány pro orchestr. Partitura, rukopis Dresden 1864. Hlasy.
Tenebrae factae sunt. Neúplný materiál. Rukopis.
- Joh. W a n h a l: *Fuge* (d moll, D dur, C dur) pro varhany. Rukopis kolem r. 1831.
Missa solennis. Smíšený sbor a orchestr. Rukopis partitury a hlasů.
Motetto ex D de Resurrectione Domini. Pro sbor. Hlasy, rukopis.
2 *Quartette* (G dur, Es dur), hlasy, rukopis.
Quatuor (B dur), pro klarinet, housle, violu a kontrabas. Rukopis hlasů.
Quartetto, C dur, smyčcové. Rukopis hlasů.
Salve regina, pro zpěv a nástroje, Es dur. Rukopis partitury a hlasů.
Salve regina, pro alt solo, soprán, tenor a bas s průvodem. A dur. Rukopis partitury a hlasů.
Quadretto (sic!) — Sextett in G a Flauto traverso, Violino, Viola, 2 Corni e Basso. Rukopis hlasů.
- F. X. Brixi: *Motetto Zalm 90.*, v. 4. „Scapulis suis“, 4 voci e Continuo. Rukopis.
Motetto par la Dominica prima di Quadragesima: „Scapulis suis“.
- Jiří Č a r t: *Sonata* pro flétnu a cembalo. Rukopis.

II. Musik-Bibliothek
der Stadt Leipzig.

a) zapsáno v r. 1954:

„*Pisně duchovní evangelické, opět znovu přehlédnuté*“. Tisk 1594, s dřevoryty a notami. Předmluva podepsána: Starší a kněží Jednoty bratrské svatého evangelium v Čechách, v Moravě i v Polště, kazatelé. Připsána poznámka: Druhý podobný starý tisk českého kancionálu byl zničen při bombardování.

Johann P e z e l i u s: *Instrumentální skladby*, Frankfurt 1685, Leipzig 1672.

Henricus B i b e r: *Sonatas*, 1681.

Fr. B e n d a: *Drei Orchestersinfonien*, pro smyčcové nástroje. Rukopis.

I. G. dur, II. G dur, III. C dur. Z archivu Breitkopf.

Georg B e n d a: *Sinfonia* I. Es dur. Violino concertato, smyčce bez violoncella, 2 oboe, 2 corni, bez cembala.

Sinfonia II. F dur. Smyčce bez violoncella, 2 oboe, 2 corni, cembalo.

Sinfonia III. G dur. Smyčce bez violoncella, 2 flauti, 2 corni, cembalo.

Sinfonia IV. G dur. Smyčce bez violoncella, 1 flauto, 1 oboe, 2 corni.

Sinfonia V. C dur. Smyčce bez violoncella, 2 corni.

Sinfonia VI. D dur. Smyčce bez violoncella, 2 corni.

Sinfonia VII. D dur. Smyčce bez violoncella, 2 flauti, 2 corni.

Sinfonia VIII. A dur. Smyčce bez violoncella, 2 flauti, 2 corni.

Sinfonia IX. A dur. Smyčce bez violoncella, 1 flauto, 1 oboe, 2 corni.

„*Pygmalion*“. Monodrama, klavírní výtah, tisk Leipzig 1780.

„*Ariadna auf Naxos*“. Duodrama, klavírní výtah, tisk Leipzig s. a.

„*Romeo und Julie*“. Opera, klavírní výtah, tisk Leipzig 1784.

„*Walder*“, eine ernsthafte Operette, Gotha 1777, klavírní výtah.

„*Der Holzhauer oder Die drey Wünsche*“, komische Operette, klavírní výtah, Leipzig 1778.

„*Lukas und Bärchen oder der Jahrmart*“, komische Operette in 1. Aufzuge, klavírní výtah, Leipzig s. a.

„*Medea*“. Dialog, klavírní výtah Leipzig 1778.

„*Der Dorfjahrmart*“, komische Oper, tisk Leipzig 1776.

Sei Sonate per il Cembalo solo. Berlin 1757.

Sammlung vermischter Clavierstücke für geübte und ungeübte Spieler, 2 díly, Gotha 1780—1781.

Friedrich B e n d a: *Gesellschaftslied „Recht thun und edel sein“*. Smíšený sbor, tištěná partitura, Berlin 1790.

„*Pygmalion*“, eine Cantate. Klavírní výtah, Dessau 1784.

Fr. L. B e n d a: „*Der Barbier von Sevilla*“, komische Oper, klavírní výtah, Leipzig.

„*Louise*“, komische Operette, klavírní výtah, Königsberg 1790.

Jacobus G a l l u s: *Miserere mei*, pro 8 hlasů, partitura.

N e r u d a: *Balli per l'anno 1754*.

Karl K o h a u t: *Divertimento per il Liuto obbligato, due violini e basso*. Lipsiae 1761.

J. Chr. K a f f k a: „*Rosemunde*“, ein musikalisches Drama von C. F. Bretzner. Klavírní výtah s 2 houslemi, Breslau 1784.

Joh. D i s m a s Z e l e n k a: „*Ecce quomodo moritur justus*“. Motetto pro smíšený sbor, e moll, bez průvodu. Opis partitury asi z r. 1833.

„*Credo*“ pro smíšený sbor, sola a orchestr. Opis partitury z r. 1833.

Paul W r a n i t z k y: „*Oberon, König der Elfen*“, klavírní výtah opery, Berlin 1791.

- Ch. Stamitz: *Six Simphonies pour deux Violons, Alto, Basso, Hautbois et Cors de chasse*. Oeuv. IX., Amsterdam s. a.
- Leop. Kozeluh: „*Joseph, der Menschheit Segen*“, Cantate op. 11, klavírní výtah, Wien 1784.
- F. F. Hurka: „*Scherz und Ernst in XII Liedern*“, II. Auflage, Dresden 1789.
„*Sechs deutsche Lieder*“. Hamburg 1799.
- Jos. Fr. Seger: *Acht Toccaten und Fugen für die Orgel*. Vorrede von Daniel Gottlob Türk. . . Leipzig 1793.
- C. F. Pitsch: „*Sechs Pastoral-Präludien*“. Prag s. a.
„*Alleluja-Fuge*“ für die Orgel. Prag s. a.
- Josef Krejčí: *Orgelkompositionen. 5 Pastoral-Vorspiele*. Prag s. a.
- C. F. Pitsch: *Salve regina pro 4 hlasy*. Utrecht s. a.
- Albin Maschek: *Te Deum*, sbor a orchestr. Prag s. a.
- Jean Vanhalla: *The Periodical Overture in 8 Parts*. London s. a.
Fugue pour l'Orgue ou le Clavecin. Wien s. a.
VI Fugen für die Orgel. Wien s. a.
VI kurze und leichte Praeambula für Orgel und Clavier. I. a II. díl, Bonn s. a.
- J. L. Dussek (Dusík): *Concerto pour le Pianoforte*, g moll, oeuvre 50. Leipzig s. a.
Concerto pour le Pianoforte, Es dur, op. 26, s orchestrem. Leipzig s. a.
Cinquième Concerto pour le Pianoforte, B dur, op. 22, Leipzig s. a.
Concerto pour deux Pianofortes, s orchestrem, op. 63, Leipzig s. a.
Concerto pour deux Pianofortes, s orchestrem, op. 63, Leipzig s. a.
Sonate pour le Pianoforte avec accompagnement de Flûte et Violoncelle, oeuvre 65, Hambourg s. a.
Notturme concertant pour Pianoforte et Violon, avec un Cor ad lib., oeuvre 68, Leipzig s. a.

b) zapsáno v r. 1956:

- Gesangbuch der Brüder in Behemen und Merhern, die man aus Hass und Neid Pickharden, Waldenses etc. nennet*. Nürnberg MDCXI (1611). Vázaný špalíček s německými texty písní a notami. (Svázáno s německým luteránským zpěvníkem *Geistliche Lieder*, Erfurt 1620.)
- Sbírka v Praze tištěných libret. Mimo jiné „*Entführung aus dem Serail*“ 1783, „*Il Dissoluto punito ossia Don Giovanni*“ 1787, dále G. Benda „*Romeo und Julie*“ 1795, Kozeluch „*Moise in Egitto*“, P. Wranitzky „*Oberon*“, W. Müller, Salieri, Paisiello, Zingarelli aj. Vesměs původní pražské tisky.
- Brixl: *Missa sonis musicis expressa*. Partitura s generálbasem, v konvolutu jiných církevních skladeb.
Te Deum, D dur, velká partitura.
- A. Maschek: *Te Deum*. Tištěné hlasy.
- Mauritius V ogt: *Conclave Thesauri magnae artis musicae*. Tisk Praegae 1719, Georgii Labaun.
- Modlitba z poručení *Jich milosti Pánů Dyrektorů, Zprávců a rad zemských, nařizených od Jich milosti Všech Tří Pánův Stavův tohoto království Českého* . . . 4. Maije Léta Páně MDCXIX (1619). Vytištěná u Danyele Karla z Karlsperka. (S notami a dřevorytem.)

III. Landes-Bibliothek Thüringen, Weimar

Zapsáno v r. 1954:

- J. L. Dusík: *Elegie harmonique sur la mort de son Altesse Royal M J Le Prince Louis Ferdinand de Prusse, en forme de Sonate pour le Fortepiano*. Autograf. (Fotokopie odevdána hud. oddělení Nár. musea v Praze.)

IV. Bibliothek des Instituts für Musikwissenschaft,
Martin Luther-Universität, Halle/Wittenberg
Zapsáno v r. 1954:

Opisy kantát Jiřího Benda s klavírními výtahy, celkem 34 skladby.

Fr. Benda: *Dvě houslové sonaty* (tisky).

G. Benda: „*Dorffjahrmarkt*“. Klavírní výtah opery, tisk Breitkopf, Leipzig 1776.

„*Romeo und Julie*“. Klavírní výtah opery, tisk Breitkopf, Leipzig 1778.

Konzert für Cembalo und Orchester, nové vydání, Hannover 1939.

„*Mit Laurretten, deine Freude*“. Píseň s klavírem. Tisk ve sbírce „*Rococogesänge*“.

J. H. Voříšek: *Le Désir — Impromptu*. Tisk ve sbírce „*Lyrische Stücke der Romantik*“.

Pavel Vranický: *Tria a více symfonií*.

V. Sächsische Landesbibliothek, Dresden

a) *Zapsáno v r. 1954:*

J. D. Zelenka: *Responsoria pro primo nocturno*. Smíšené sbory, autograf.

Responsoria pro secundo et tertio nocturno. (Přivázáno.)

Missa (a moll) Ultimani Sexta. Autograf partitury.

Missa Ultimorum Prima, dicta Missa Dei Patris (C dur). Autograf partitury, datovaný 21. IX. 1740.

Melodrama quod occasione gloriossime inaugurationis in Regem Caroli VI in musicam posuit et coram iisdem Maiestatibus ... direxit 1723 ... Joannes Dismas Zelenka, Boernus Lauñowicensis. Autograf partitury s předehrou (Symphonia) a latinským textem.

Serenata A, Sinfonia di G. D. Zelenka, s italským textem. Partitura.

Skizzenblatt. Autograf s notami a poznámkami.

„*Hipocondrie*“. Suita pro orchestr. Datována „Praga 1723“. Autograf.

Concerto a G, fatto in Suita. Autograf partitury, Praga 1723.

6 Sonaten, pro různá obsazení (smyčce i dechy). Svazek partitur.

Jiných 6 sonát v rukopisech hlasů.

Caprice F dur. Rukopis.

Capriccio G dur, 1729. Rukopis partitury.

Caprice No 3, G dur. Rukopis partitury.

Caprice No 1, D dur. Rukopis partitury i hlasů.

Ouverture à 4, F dur, partitura, Praga 1723.

Capriccio A dur pro malý orchestr. Rukopisy hlasů.

„*Lamentationes pro die Mercurii Sancto*“. Smíšený sbor a orchestr, autograf partitury, Dresda 1722.

„*Jerusalem, o wende dich zum Herrn*“ (Jerusalem, convertere in Dominum). *Lamentatio secunda*, tisk Dresden s. a.

Responsoria pro Hebdomada Sancta. Latinský text. Autograf partitury.

„*Credo*“. Autograf partitury.

Jiné „*Credo*“ — a due cori obligati. Autograf partitury.

Missa D dur, autograf partitury, Dresden 1723.

Jiná *Missa D dur*, autograf Dresden 1729.

„*Gloria della Messa Indica me*“. Fragment autografu.

„*Credo della Messa Indica me*“.

„*Gloria*“ in F, 1724.

„*Kyrie et Sanctus*“. Poškozený autograf.

- Missa a Requiem* — autografy ve špatném stavu.
 „*Missa votiva*“ A dur. Neúplný autograf.
Missa. Opis partitury, 1721.
 „*Dixit Dominus*,“ motetto. Autograf partitury, opisy hlasů.
 „*Memento*,“ motetto. Autograf partitury.
 „*Confitebor Angelorum*,“ motetto. Autograf partitury.
 „*Litaniae de Venerabili Sacramento*,“ 1727.
 „*Litaniae Xaverianae*.“ Partitura. Dresden 1723.
 „*Te Deum*.“ Poškozený autograf partitury.
 Různé „*Lamentationes et Litaniae*“, s daty 1718, 1723, 1725.
 „*Pro Veneris Sancto*,“ arie. Novější tisk s. a.
 „*Missa Sc. Trinitate*.“
 „*Ecce nunc dicite*.“ Fragment autografu.
 Motetta: „*Dixit*“, dvoji „*Confitebor*“ a „*Laudate*“. Autografy.
 „*Ecce nunc benedicite*“ a „*Lauda Jerusalem*“. Fragmenty autografu.
 „*I poenitenti de Sepolcro del Redemptore*.“ Autograf partitury oratoria. Nově svázáno.
 „*Il serpente del Bronzo*.“ Cantata Sacra. Autograf 1730.
 Motetta pro sbor s orchestrem, vesměs autografy: „*Beatus*“, „*Laetatus*“, „*Nisi Dominus*“, „*Lauda Jerusalem*“, „*Magnificat*“, „*Credidi*“, „*In exitu Israel*“, „*De profundis*“, „*In convertendo*“, „*Beati omnes*“, „*Miserere*“, „*Gaude*“, „*Greater Almae*“.
 Nocturno Imo- „*Regina coeli*“, sbor a orchestr.
 „*Musica facta ad sepulcro Domini*.“ Autografy datovány 1712 a 1716.
 „*Cantiones sacrae*“ — „*O Virgo*“ aj. Autografy.
 „*Alma*,“ contraalto s orchestrem, několikeré zhudebnění. Partitura.
 „*Sacrae cantatae*“ — „*Mater misericordiae*“, „*Regina*“ aj. Autografy poškozeny.
 „*Haec dies*,“ hymnus. Poškozený autograf.
 „*Veni Creator*,“ „*Veni Sancte Spiritus*“. Autografy 1739.
 „*Asperges me*.“ Autograf.
 Arie z opery „*Alcune*“, autograf partitury, 1733.
Jezdecké fanfáry (opis).
Ouverture F dur v novějších opisech hlasů.
Sinfonie pro 8 nástrojů. Autograf partitury, 1733. Novější opis.
Capriccio-Symfonia. Novější opis hlasů.
Sechs Trio-Sonaten. Novější opis partitury.
 „*Jesu al Calvario*,“ oratorium. Autograf partitury, 1735. Novější opis.
 „*Missa Sancta Cecilia*,“ autograf 1712.
 „*Missa Corporis Domini*,“ autograf.
Missa in G, opis.
Missa Paschalis, neúplná.
Missa Nativitatis, autograf.
 „*Missa S. Spiritus*,“ autograf.
Missa brevis, autograf 1730.
- Josef Mysliveček: „*Bellerofonte*.“ Drama Serio, 1767. Fatto a Praga sotto l'impresa di Giuseppe Bustelli, del Signore Maestro Giuseppe Misliveczek, detto il Boheme. Vázaný opis partitury, 3 svazky.

b) Zapsáno v r. 1956:

- Fr. Brixi: 9 *Fugues*. Smíšený sbor a basso continuo. Rukopis partitury.
Missa d moll, 4 voci con stromenti. Neúplný rukopis.

„*Opus patheticum de septem doloribus B. V. Mariae.*“ Rukopis partitury.

Missa D dur. Rukopis partitury.

Paul Vranický: „*Oberon, König der Elfen.*“ Ein romantisch-komisches Singspiel in 3 Aufz.

Opis partitury, 3 svazky. Jiný opis — 2 svazky.

„*Gesänge aus Oberon,*“ beim Clavier zu singen. Mannheim s. a.

Fr. S. Wrodanek: *Missa solennis a 4 voci con stromenti.* Rukopis s. a.

Adalbert Gyrowetz: „*Der Augenarzt*“ Singspiel in 2 Aufz. Klavírní výtah.

„*Federica ed Adolpho.*“ Drama serio in 2 atti, op. 89. Klavírní výtah, Vienna s. a.

Josef Krejčí: *Messe F dur*, für Marienfeste geeignet, pro sbor, orchestr a varhany. Tisk Prag 1852, J. Hoffmann, partitura a hlasy.

Franz Tuma: *Stabat Mater*, g moll, pro smíšený sbor a varhany. Partitura v opisu Hillerově.

Kromě těchto hudebnin nalezeny ve Staatsbibliothek Berlin dobové *portréty* českých hudebních umělců: Josefiny Duškové, Sofie Dusíkové-Corri, Jana Ladislava Dusíka, J. N. Vitáska, Leopolda Koželuha, J. Kalliwody, J. B. Kittla, Josefa Labitzkého a Josefa Dessauera.

V Musik-Bibliothek der Stadt Leipzig mimo to kabinetní fotografie B. Smetany s vlastnoručním věnováním na rubu: „*Výtečné a slavné umělkyni slečně Marii Nerudovy (!) k upomínce na Bedřicha Smetanu.*“ Fotokopie obou stran byla odevzdána Museu B. Smetany v Praze 1954.

Dále autograf Antonína Dvořáka: Lístek, psaný německy fialovým inkoustem, s datem „Dresden 28. I. 1880“. Místo podpisu kousek notové osnovy s basovým klíčem a notami A—D, k nimž připsáno *-nton -vořák*.

Fotokopie tohoto dokumentu byla odevzdána v červnu 1954 Ing. Otakaru Šourkovi pro Dvořákovu museum v Praze.

Josef Plavec

ZUR FRAGE DER REPATRIERUNG VON MUSIKALISCHEN BOHEMICIS

Der Verfasser erinnert an die Notwendigkeit, die musikalischen Bohemica im Ausland systematisch zu studieren. Er hebt bei dieser Gelegenheit die bahnbrechenden Arbeiten Vladimír Helferts und seiner Schüler Jan Racek und Bohumír Štědroň hervor und macht die Leser mit den Ergebnissen zweier Forschungsreisen in die Deutsche demokratische Republik ausführlícher bekannt, die er in den Jahren 1954 und besonders, zusammen mit Jan Racek und Jaroslav Vanický, im November und Dezember 1956 unternommen hat. Den Hauptteil des Aufsatzes bildet ein Verzeichnis von musikalischen Bohemica, die in den Musikarchiven der DDR aufgefunden wurden. Neben vielen bekannten tschechischen Komponistennamen begegnet man in der DDR auch ganz unbekanntem Autoren tschechischer Abstammung, z. B. Caspar Bohemus, Czaslawsky, Drazdiansky u. a. m. Beinahe vollständig werden in der DDR die Kompositionen von Jan Dismas Zelenka und die Werke der Mitglieder der Familie Benda aufbewahrt.

Übersetzt von Pavel Petr

